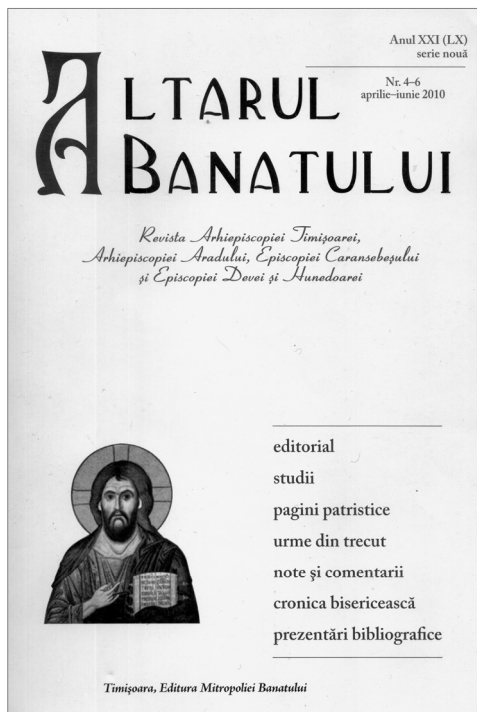

Altarul Banatului

XIX. évf. (LI.), új sorozat 4–6. szám, 2010. április–június

A négy Dél-nyugat romániai „vármege” teológiai munkásságának fóruma magán viseli a felkészültségükben kiemelkedő szerzők kézjegyét. Közülük is kimagaslik Gheorghios S. Metallinos athéni pap és teológiai professzor.

A szerkesztőségi írás kettős üzenete miatt érdekes (*Actualitatea presei bisericești – Az egyházi sajtó időszerűsége*). Mi a média tárgyi és szellemi erőssége az 1989 decemberével megnyílt lehetőségek közepette? A 2007-ben létrehozott „Basilica” sajtóközpont magasan kiemelkedik vagyoni téren, TV-stúdiója páratlan az „ortodox világban”. Szellemi téren az ortodox sajtó és tömegtájékoztató hiteles híreket szolgáltat.

Gheorghios D. Metallinos írása a teológiai képzés lényegét kívánja megragadni: *Învățământul teologic și formarea duhovni-*

cească – Teológiai képzés és lelki nevelés. A szentek egyetemes megtapasztalása szerint az istenismeret csakis a Szentlélek munkájával nyerhető el, és sohasem töprengés, elmegyakorlat vagy metafizikai tanulmányozás révén. Teológusnak az számít, aki közösségekben van Istennel. A nem teremtett isteni dicsőséggel való közösség, mint az egyház titkában való részvétel, képes elvezetni az embert „minden igazságra”. Amikor ismeretről beszélünk, lelki megismerést kell értenünk. E bevezető után a szerző a hangsúlyt a megismerésből fakadó tanításra helyezi, amelynek nem annyira a vallásos vonzata fontos, mint inkább az egyházi kötöttsége.

Costion Niculescu: *Hrănire și mântuire – Táplálás és megmentés.* I. A két részre osztott tanulmány első darabja egy kép: végtelen asztal, amely a paradicsomtól a végidő mennyországáig nyúlik. Az asztali vendégsorban döntő jelentőségű az Úr vacsorája. A cikket természetesen áthatja az „istenszülő” tisztelete, felvillan benne a szünergizmus-hit, és az egyházatyák eszkatologikus igemagyarázatai. Üzenetét a következőkben ragadhatjuk meg: az úrvacsora, mint táplálék, meghatározó módon járul hozzá az ember átváltozásához, az új ég és az új föld körülményei között.

Sorin Cosma: *Dubul „de viață Făcătorul” și Sfințitorul creației – „Életet teremtő” és teremtést megszentelő Lélek.* A dolgozat a Szentháromság és személyei munkájának megismerésében mélyül el, és pedig azzal a céllal, hogy feltárjon egy égető, jelenkori, egyetemes megrázkódtatást: a Szentlélek munkája alól magát kivonó ember teremtést pusztító munkáját. Az irányváltoztatás melletti érveléshez nem csupán teológiai eszköztárhoz nyúl, hanem jeles gondolkodókat, költőket és írókat is idéz. Felfedi, hogy a tudomány olyan pozitíviz-

mus szolgájává vált, amely tagad minden metafizikát, éspedig olyan korban, amikor az ember sem a metafizikáról, sem a vallásról nem mondhat le.

A római és a bizánci jog segítségével megírt tanulmányban *Bazilius kánoni rendelkezéseit* ismerteti egy szerzőpáros a rokonsági fokozatok tárgyában, mivel e szabályozás most is érvényben van házasságok megkötésnél. Ebben a számban az alaposan dokumentált munka második részét olvashatjuk.

Ugyancsak egy előző cikk folytatásaként jelenik meg *A román irodalom híres zsoldárait* bemutató tanulmány, kezdve Dosoftei metropolita 17. századi fordításával, amely Kochanowszki lengyel átültetésére támaszkodva a Marot Kelemen-féle zsoldárok mintájára készült. Az írás Gala Galaction szentírásfordítását (is) értékeli, a sort pedig Bartolomeu Anania metropolita mai zsoldárfeldolgozásával zárja. A cikk szerzője Marius Ioana.

Nectarie Petre: „*Sfintele sfințitor*” *în gândirea Sfântului Nicolae Cabasila* – „*Szentek szentje*” *Nikolaosz Kabaszilosz gondolkodásában*. A szerző az Urat az „Egyetlen” névvel illeti a görögországi misztika nagynevű teológusának és jogtudósának nyomán. A hozzá tartozókat – a szent apostolok nyomán – szenteknek nevezi. Fő érdeklődése arra irányul, hogy Szt. Kabaszilosz miben látja az Egyetlenhez való felemelkedést. Tanítása értelmében e felemelkedés maga a törekvés: megmaradni közösségében. Az Egyetlennel való közösség lehetőségét adottnak látja, hiszen a kommunióban résztvevők az Úr testéből való testté és csontjából való csonttá válnak. Ennek a mély csodának és kikutathatatlan titoknak azonban csak az lehet valósággal részese, aki e részvételt követően sem távolodik el az Egyentől. Be kell látnunk, kik voltunk a közösség megvalósulását megelőzően, de azt is észre kell vennünk, hogy kik

lettünk e közösségre lépés nyomán. Amennyiben kiszakadunk belőle, e kiválás képmutatássá teszi úrvacsorázásunkat. A szentté válást Kriszosztómoszal együtt fejt ki: szentekké az által leszünk, hogy az egyetlen Szenttel kapcsolatba lépünk. A cikk egyben nyílt bírálattal azokkal a hívekkel szemben, akik csupán megszőkásból élnek az úrvacsorával.

A tanulmányok sorát két rövid cikk zárja. Az egyik a romániai ortodox szerzetesi közösségek életrendjével és ennek jogi szabályozásával foglalkozik. A másik Szt. Ágoston *Vallomások* c. munkájának egyik rövid részletével szemlélteti (XIII. k., IX. fej. *A lélek természet szerint vágyakozik Isten felé* – Vass József ford.), milyen nagy engedményeket kell tennie a fordítónak a (kései) latin nyelv fordításakor, holott „csupán” egy újlatin nyelvben, esetünkben a románban kell megtalálnia és összeillesztenie a szókinccs megfelelő darabjait. A tanulmány címében rögzített szabály szerint: *Omnia loca sua petunt* – Minden a maga helyét keresi. Szt. Ágostonnál: *Ponderibus suis aguntur, loca sua petunt* – minden test a maga nehézkedésével keresi piébenő helyét. (...). *Pondus meum amor meus* – az én nehézkedésem a szeretet...

A múltat fürkésző rovat anyagából *Az aromán lelkiség fejlődésének mutatójelei* c. terjedelmes és alapos tanulmány tarthat számot érdeklődésre. Szerzője: Lucian Miclăuș. Ugyanígy a könyvismertetés rovatból Gh. Naghi recenziója, amely az 1848 tavaszán, Abrudbányán kitört rendbontás kivizsgálásának anyaga, amint az egy dokumentumkötetben áll előttünk: *Revoluția de la 1848 în Transilvania. Ancheta Kozma din Munții Apuseni* – *Az 1848-as forradalom Erdélyben. A Kozma-féle vizsgálati anyag a Nyugati Kárpátokban*. Kolozsvár, 1996. 246 old.

Balogh Béla